

KMMI HÍRLEVÉL IV. évfolyam, 22. (107.) szám. 2012. november 3.
-----**Ez volt 2012 októberében****ELISMERÉSEK**

*Dr. Pellioniszné dr. Poróczai Margit igazgató a Richter Gedeon Alapítvány Kuratóriuma nevében **Halusz Magdolnának**, a Munkácsi Szent István Líceum kémia tanárának a több évtizedes, eredményes oktatói munkásságáért *Magyar Kémia Oktatásért* díjat adott át az MTA Vörösmarty termében.

Fontosabb események, rendezvények

2012. október 1-10. Október első hetében is megtekinthető volt **Matl Péter** munkácsi szobrászművész nagyméretű szobraiból nyílt kiállítás a szegedi Móra Ferenc Múzeumban, amelynek megnyitójára szeptember 28-án került sor. A leginkább köztéri szobrokat, kutakat, különböző oltárokat alkotó szobrász munkásságát 2012-ben M.S. mester díjjal ismerték el.

2012. október 1. Az UNESCO Nemzetközi Tanácsa Yehudi Menuhin kezdeményezésre emelte október 1-jét A Zene világnapja rangjára 1975-ben. Ezen a jeles napon az Ungvári Filharmóniában Zádor Dezső születésének 100. évfordulója alkalmából koncertre került sor. Az eseményről a Tisza-1 TV készített videófelvételt.

2012. október 3. Dr. Obbágy László, a nyíregyházi Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola tanszékvezető teológiai tanára az irodalom és az istenkeresés közötti kapcsolatról tartott előadást a beregszászi főiskola hallgatóinak.

2012. október 3. Emléktáblát avattak Beregszászban barbácsi és vitézvári báró Simonyi József óbesternek, a legendás hírű huszártisztnek, akit kortársai "a legvitézebb huszár" kitüntető címmel illettek. Az emléktáblát a Kálvin János Református Szakkollégium falán helyezték el. A debrecei Pro Patria Alapítvány állította a táblát, amelyet **Kovács Béla**, a Jobbik Magyarországért mozgalom európai parlamenti képviselője és **vitéz Emődy Dániel István** leplezték le, majd a jelenlévő társadalmi szervezetek képviselői elhelyezték a kegyelet koszorúit. A rendezvényt Sós Livia előadóművész és Holozsi Imre, a Beregszászi Művészeti Iskola tanárának előadásai színesítették.

2012. október 3. Az Ung-vidéken vendégszerepelt a 19 évvel ezelőtt alakult budapesti Zurgó Együttes. A Bezerédj-díjas, valamint Bartók-émlékdíjas zenekar tagjai autentikus csángó magyar népzenei játszanak eredeti hangszereken. A Zurgó

ezúttal a KMKSZ Ungvári Középszintű Szervezete meghívásának eleget téve az ungvári járási Szűrtében adott koncertet, majd tartott nagy sikerű táncbálat.

2012. október 4. Alexander Stemp Magyarországon élő angol kertészeti vállalkozó a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán mutatta be a kárpátaljai barangolásait, itt szerzett élményeit megörökítő útikönyvét. Járt Munkácson, Volócon, Csapon, Kőrösmezőn, Szinevéren, Rahón, megmászta a Hoverlát, s lélegzetelállító fotókat készített, amelyeket már több helyen is kiállítottak. Eddig angol, ukrán és magyar anyanyelvű hallgatóknak tartott előadást kárpátaljai útjáról.

2012. október 4. Újabb rovásírásos helységnévtáblákat avattak fel Nagyberegen, október 21-én Muzsalyban, ahol mindkét helyszínen avatóbeszédet mondott **Kovács Béla** európai parlamenti képviselő.

2012. október 5. A Beregszászi 6. Sz. Általános Iskolában is az aradi vértanúkra emlékeztek. **Kenyeres Mária** magyartanár felkészítésével a gyerekek felelevenítették a 163 évvel ezelőtt történeteket: felhangzottak az aradi tizenhármakról szóló versek, dalok. A rendezvényen jelen volt és felszólalt **Farkasné Bócs Judit**, Magyarország beregszászi külképviseletének konzulja, **Gajdos István** polgármester, az UMDSZ elnöke. A rendezvény a Szózat eléneklésével ért véget.

2012. október 5. A Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház egy újabb csodálatos színdarabbal, Anton Pavlovics Csehov *Kastanka* című mesejátékával lepte meg beregszászi közönségét. A darabot **Novák János** rendező, zeneszerző, a Kolibri Színház igazgatója rendezte és alkalmazta színpadra.

2012. október 5-6. A „Szerelem – sötét verem (?)” ezzel a címmel határon túli magyar irodalom napjait rendezték meg Székesfehérváron a Vörösmarty Társaság szervezésében. A tanácskozást **Cser-Palkovics András** székesfehérvári polgármester nyitotta meg a Vörösmarty Teremben. A jelzett témáról szóltak, ehhez kapcsolódtak az előadások, kötetbemutatók. A sort **Szakolczay Lajos** irodalomtörténész nyitotta meg, de a meghívott előadók között volt **Dupka György**, **Csordás László**, **Bakonyi István** is. A rendezvényen átadták a Várdíjat is, amelyet a folyóiratot kiadó Vörösmarty Társaság és a szerkesztőség tagjai ítélnék oda az arra érdemes szerzőnek. **Bobory Zoltán**, a társaság elnökének köszöntő szavai után most a Zala megyei származású **Szabó Ferenc** atya vehette át az elismerést **Vargha Tamástól**, a megyei közgyűlés elnökétől.

A 81 éves jezsuita atya, teológus munkásságát **Péntek Imre**, a Pannon Tükör című folyóirat főszerkesztője, író, költő méltatta, kiemelve a lenyűgözően sokoldalú atya költői, műfordítói, tanulmányírói tevékenységét, amelyet Fejér és Zala megyében is kamatoztat.

2012. október 6. A Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet szervezésében Beregszászban, az Európa-Magyar Ház udvarán lévő aradi vértanúk emlékoszlopánál gyűltek össze az emlékezők, akiket **Zubánics László**, a KMMI elnöke köszöntött. A megemlékezésen jelen volt és beszédet mondott **Herczog Edit** európai parlamenti képviselő, **Gajdos István**, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöke. Mielőtt a jelenlévők elhelyezték volna a kegyelet koszorúit az

emlékoszlopnál, **Lőrinc P. Gabriella** és **Bakos Kiss Károly** költők szavaltak egy-egy alkalomhoz illő költeményt.

2012. október 6. Ungváron a hagyományokhoz híven Szegelethy János honvéd hadnagy Kálvárián lévő sírjánál adóztak a vértanúk emlékének. **Fuchs Andrea**, a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közösségének alelnöke szavait követően **Balogh Dénes**, Magyarország ungvári külképviseletének konzulja szólt az egybegyültekhez. A forradalom és szabadságharc eseményeire, illetve az aradi vértanúk hősiességére **Gortvay Erzsébet** irodalomtörténész emlékezett. **Marcsák Gergely** egy róluk szóló énekkel tetté meghittebbé az alkalmat. A koszorúzást követően az egybegyültek Bémer László püspök, egykori felsőházi tag Szobránc utcai emléktáblájánál is elhelyezték az utókor koszorúit.

2012. október 6. Nagyszőlősen is emlékeztek az 1848-49-es mártírokra, ahol az ünnepségre a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) szervezésében került sor. Az ünnepséget megtisztelte jelenlétével **Tóth Katalin**, a Vidékfejlesztési Minisztérium helyettes államtitkára, **dr. Szabó Balázs**, a Vidékfejlesztési Minisztérium főosztályvezetője, **dr. Hancsók Szabolcs**, a parlamenti és társadalmi kapcsolatok főosztályának kárpát-medencei együttműködési referense, **Oleg Ljubimov**, a Nagyszőlősi Járási Tanács elnöke. Az ünnepi beszédet többek közt **Kovács Miklós**, a KMKSZ elnöke.

2012. október 6. Ungvár magyarsága (délelőtt a KMKSZ városi szervezete, délután a MÉKK szervezésében) a Kálvárián emlékezett meg az 1849. október 6-án kivégzett első alkotmányos magyar miniszterelnökről, Batthyány Lajosról és a tizenhárom honvédtábornokról, akiket ugyancsak e napon végeztek ki 163 évvel ezelőtt Aradon. Az emlékezők megkoszorúzták Szegelethy János honvédhadnagy sírját és Bémer László római katolikus püspök emléktábláját.

2012. október 6. Lezajlott az „Európában élünk” vetélkedő a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet szervezésében. A rendezvény fő támogatója Herceg Edit Európa parlamenti képviselő volt.

2012. október 7. Császlócon rendezték meg az I. Kárpátaljai Nemzetközi Gasztronómiai Találkozót. A rendezvény szakácsait **Roják Mária** polgármester oklevéllel tüntette ki. Közreműködött az ajaki Snapsz Band együttes, a császlóci Csicsergő Csajok, az őrdarmai Betyárok, őket a muzslyai népi együttes követte, akik magyar, ruszin, ukrán népdalokat adtak elő.

2012. október 8. Az ungvári városnapok alkalmából kárpátaljai művészek alkotásaiból, valamint a közismert kárpátaljai fotóművész, **Volodimir Balega** munkáiból készült kiállítás nyitotta meg kapuit a Kárpátaljai Megyei Szépművészeti Múzeumban.

2012. október 9. **Kövér László**, a magyar Országgyűlés elnöke újraavatta a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) által felújított millicentenáriumi honfoglalási emlékművet a Verecke-hágón.

2012. október 11. Beregszász ANNO – helytörténeti kiállításra és élménysétára került sor a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Gross Arnold kiállítóteremben. A Rákóczi Szövetség Beregszászi Szervezete szervezésében, a Pro Cultura Subcarpathica közreműködésével megvalósult

program a 19. század végének és a 20. század elejének Beregszászát hivatott bemutatni.

2012. október 12. A Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház színészei Tégláson vendégszerepeltek. Ezúttal egy székely népmese, a Tekéntetes úr című játék került előadásra.

2012. október 12. Immár negyedik alkalommal rendezték meg a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola hagyományörző jótékonysági szüreti bálját.

2012. október 13. A Hallgatói Önkormányzat (HÖK) közreműködésével a beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán, október 14-én pedig a MÉKK és az ungvári református lelkészi hivatal közös szervezésében az ungvári református templomban vendégszerepelt a Miskolci Minorita Plébánián működő Éltető Lélek Irodalmi Kör kis csapata. Az Éltető haza címmel előadott történelmi zenés irodalmi összeállítás szereplői: **Baranczó Krisztina, Dr. Bikszádi Ilona, Dr. Czap Ágota, Dr. Hortai Rita, Kardos Katalin, Csáti-Ersók Károly.** Zenei összeállítás: **Dr. Romhányi Róbert.** Ének: **Dr. Romhányiné Papp Mária.** Vezető: **Dr. Várhelyi Krisztina.** Versek: *Kovács Vilmos, Tárczy Andor, Balla D. Károly, Petőfi Sándor, Kányádi Sándor, Babits Mihály, Bódás János, Reményik Sándor, Was Albert, Juhász Gyula, Füzesi Magda, József Attila, Kölcsey Ferenc, Gyurcsó István, Jánosy István, Vári FABIÁN László, Tűz Tamás, Székely János, Eröss Alfréd, Dsida Jenő, Vörösmarty Mihály.*

2012. október 13. Nagymuzsalyban harmadik alkalommal rendezték meg az „Aranygulyás” fesztivált és vásárt. A rendezvényt a Nagymuzsalyi Vendégfogadók Szövetsége, a Beregszász és Térsége Falusi Turizmus Szövetség és Nagymuzsaly Községi Tanácsa szervezte a Szigetszentmiklósi Önkormányzat és a Beregszász és Térsége Falusi Turizmus Szövetség támogatásával.

2012. október 13. Szüreti bálon ünnepelt Kisdobrony lakossága, amelyet 17. alkalommal rendeztek meg a faluban.

2012. október 13. **Németh Zsolt,** a külügyminisztérium parlamenti államtitkára felavatta gróf *Bercsényi Miklós* mellszobrát az ungvári várban. Beszédében Németh Zsolt a magyar történelem leghűségesebb magyar emberének nevezte Bercsényi Miklóst, Ung vármegye örökös főispánját. Méltatta a Rákóczi-szabadságharcban játszott kiemelkedő szerepét **Vaszil Seba,** az ungvári várban működő Kárpátalja Megyei Helytörténeti Múzeum igazgatója is, aki köszönetét fejezte ki a külügyminisztériumnak a szobor elkészítéséhez nyújtott anyagi támogatásáért, **Győrfi Lajos** püspökladányi szobrásznak Bercsényi alakjának a megmintázásáért, valamint az ungvári magyar főkonzulátusnak a szoborállításban való közreműködéséért. Egyúttal annak a reményének adott hangot, hogy az ungvári vár belső udvarának egyik falfülkéjében elhelyezett Bercsényi-alak mellé hamarosan odakerül feleségének, *Csáky Krisztina* grófnőnek a szobra is.

2012. október 14. Megemlékezésre került sor a tiszacsomai honfoglalási emlékparkban a KMKSZ szervezésében. Az idei rendezvényt megtisztelte jelenlétével **Balogh Dénes,** ungvári és **Kerekes Henrietta,** beregszászi magyar konzul, **Kovács Miklós,** a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség elnöke, **Orosz Ildikó,** a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség és a II. Rákóczi Ferenc

Kárpátaljai Magyar Főiskola elnöke, **Kovács Szvetlana**, Tiszacsoma polgármestere, valamint a történelmi egyházak képviselőjében **Tóth Jenő**, görögkatolikus parochus és **Dávid Árpád**, református lelkipásztor. Az ünnepségen jelen voltak a környező települések küldöttségei is.

2012. október 14. Október második vasárnapja a festészet világnapja. Ebből az alkalomból kiállítást szerveztek Nagyszőlős központi terén. A szabadban elhelyezett állványokon több mint ötven festményt állítottak ki. Többek között **Helena Matij, Kerecsanyin Károly, Inna Osadcsa, Homoki Gábor, Kutlán Pál, Roszpopa Rita és Fegyir Szilvási** alkotásait lehetett megtekinteni. A szervezők bejelentették, hogy hamarosan a korábbi mozi helyén modern művészeti galéria nyílik.

2012. október 14–23. A Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége (MÉKK) a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet közreműködésével Tiszabökényben megrendezte a VI. Munkácsy Mihály Alkotótábort, amelyen részt vett **Berecz Margit, Kalitics Erika, Kutasi Xénia, Fuchs Andrea, Réti János, Klisza János, Soltész Péter, Soltész Gabriella**. A tábor végén képzőművészek legjobb alkotásaiból kiállítást rendeztek a Péterfalvai képtárban. A művészek nevében **Dupka György**, a MÉKK elnöke a képtárnak felajánlott gyűjteményt **Borbély Beátának**, a Péterfalvai Képtár igazgatójának adta át. Beszédében hangsúlyozta, hogy a továbbiakban is gyarapítani fogják a Péterfalvai Képtár állományát, amely fölött védnökséget vállaltak.

2012. október 15–20. **Vidnyánszky Attila** rendező kezdeményezésére Csokonai Fesztivált rendezett Debrecenben a Csokonai Színház, melynek keretein belül az elmúlt évek legfontosabb előadásával várták a nézőket. A rendezvényen többek közt bemutatásra került *Az ember tragédiája*, a *Fodrásznő*, valamint Juhász Ferentől *A szarvassá változott fiú* is.

2012. október 17. Úgynevezett „próbamegnyitót” tartottak Ungvár egyik korszerű művészeti központjában **Ivan Ilko** festőművész, az Ukrán Művészeti Egyesület tagjának, Ukrajna tiszteletbeli művészenek kiállításával. A szervezők remélik, hogy az intézmény a későbbiekben a kultúra minden formájának központjává válik, kiállításoknak, megnyitóknak, találkozóknak, koncerteknek és sokszínű rendezvényeknek ad majd otthont.

2012. október 19. A Kárpátaljai Népművészeti Múzeumban rendeztek kiállítást a megye grafikusainak alkotásaiból. A megnyitást követően a Boksai Szépművészeti Múzeumban a kortárs festők tárlatára került sor. Mindkét helyszínen régióink sokszínű tehetségei, több mint száz szerző mutatta be munkáit a magas fokú művészet támogatóinak.

2012. október 19. Magyarország Beregszászi Konzulátusa és az Ungvári Magyar Főkonzulátus Beregszászon, az Arany Páva étteremben adott fogadást nemzeti ünnepünk, az 1956-os forradalom és szabadságharc évfordulója alkalmából. Az ünnepi eseményen jelen voltak az ungvári és a beregszászi magyar külképviseletek munkatársai, élükön **Bacsikai József** és **Tóth István** főkonzulokkal, eljöttek a kárpátaljai magyar közélet, a történelmi egyházak és a kárpátaljai megyei közigazgatás képviselői, valamint tudósok, pedagógusok, művészek, újságírók töltötték meg a szecessziós épület nagytermét. **Tóth István**

beregszászi főkonzul tartott ünnepi beszédet. A beszédet követően **Mihajlo Popovics**, a megyei közigazgatási hivatal elnökhelyettese tolmácsolta **Olekszandr Ledida** kárpátaljai kormányzó üdvözetét a magyarság nemzeti ünnepe alkalmából.

2012. október 20-21. A munkácsi színházban ruszin napot tartottak az első Nemzetközi Ruszin Fesztivál alkalmából. A rendezvényt a Ruszinok Világtanácsa és a Kárpátaljai Ruszinok Társasága szervezte. A nemzetközi eseményt ünnepélyes keretek között **Furgya Vaszily** nyitotta meg. Köszöntőt mondott **Papuga Georgij**, a Ruszinok Világtanácsának elnöke, **Bobinec Mikola** elnökhelyettes, **Huzinec Jurij**, a Kárpátaljai Megyei Közigazgatási Hivatal nemzetiségi és vallásügyi részlegének vezetője, valamint **Sutko Vlagyiszlav** vállalkozó. Az ünnepélyen átadták a Ruszinok Világtanácsának *Vaszily Turok-díját*. Az emléklapokért és a pénzjutalmat a ruszin kultúra gyarapításáért egy szolyvai tanár, **Sipovics Jurij** vehette át a szervezet elnökétől, **Georgij Papugától**. A megyei közigazgatási hivatal okleveleit **Huzinec Jurij** nyújtotta át a Kárpátaljai Ruszinok Társasága Szolyváról és Perecsenyből érkezett képviselőinek. Ezt követően koncert kezdődött. Fellépett a szlovákiai Kamjonka (Kövesfalva) községből a Barvinok folklóregyüttes, a horvátországi Turjanszka dolina, a Napfényes Kárpátalja nevet viselő szolyvai duó és a Betyárok folk-kvartett Munkács vidékéről.

2012. október 20-22. A Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet kezdeményezésére Radnóti-esteket tartottak Kárpátalja-szerte. Ungvár után a Técsői Magyar Tannyelvű Református Líceum volt a második előadás helyszíne. Október 21-én Nagyszőlősön, október 22-én pedig Munkácson hangzottak el Radnóti-költemények magyarországi előadók tolmácsolásában. Az előadók **Bódi Szabolcs**, magyar-dráma szakos tanár, Kunszentmiklós polgármestere, valamint **Tóth Péter**, a Varga Domokos Általános Művelődési Központ tanára, Radnóti-díjas vesmondó voltak.

2012. október 21. Nagy sikert aratott Csapon a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház társulata Anton Pavlovics Csehov három egyfelvonásos darabjával, amelynek Vidnyánszky Attila volt a rendezője.

2012. október 23. A mezőkaszonyi ellenálló csoport emléktáblájánál Szécsi Sándor, Ormós István és Ormós Mária tetteire emlékeztek, akiket az 1955–57. között végzett szovjetellenes tevékenységükért — röpiratok és falragaszok terjesztéséért — börtönökbe, lágerekbe hurcoltak.

A megemlékezésen a megjelenteket Bodnár Tünde, a Kaszonyi Középiskola igazgatóhelyettese köszöntötte. A rendezvényen részt vettek Gajdos István, az UMDSZ elnöke, dr. Jámbor Éva, a Beregszászi Magyar Konzulátus konzulja, Braun Béla, a járási tanács elnökhelyettese, Lengyel László, a járási közoktatási osztály vezetője, az UMDSZ járási szervezetének elnöke, Vjacseszlav Sutko, Revák István, Antal József, Rafajnaújfalu, Hegedűs Attila, Som, illetve Tóth Sándor, Kaszony polgármestere, Fejes Tibor, a járási tanács képviselője, az UMDSZ tóhátai alapszervezeteinek elnökei.

2012. október 24. A beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán az 1956-os forradalom és szabadságharc 56. évfordulója alkalmából ünnepséget tartottak, amelynek **Hende Csaba** honvédelmi miniszter volt az ünnepi szónoka.

2012. október 21. Kárpátaljára látogatott a Magyar Állami Népi Együttes, amely négy helyszínen (Ungvár, Beregszász, Ivano-Frankivszk, Lemberg) mutatta be Magyar rapszódia című előadását. **Mihályi Gábor**, az együttes művészeti vezetője elmondta: céljuk, hogy nemcsak esztétikai élményt nyújtsanak, hanem kultúrájukban is erősítsék a kárpátaljai magyarságot.

2012. október 21-22. A szegedi *Cuharé* néptáncegyüttes október 21-én Kőrösmezőn a kultúrház épületében, október 22-én Nagyberegen a Nagyberegi Református Líceumban tartottak néptánc estet és táncház foglalkozást.

2012. október 22. A Magyar Köztársaság Ungvári Főkonzulátusa az 1956-os forradalom és szabadságharc 56. évfordulóján a megtorlás áldozatai előtt tisztelegve megemlékezést szervezett az ungvári börtön falán 2006-ban, az esemény 50. évfordulója tiszteletére felavatott emléktáblánál. A rendezvényt **Balogh Dénes** konzul nyitotta meg. Ünnepi beszédet tartott **Brenzovics László**, a KMKSZ alelnöke és **Dupka György**, a MÉKK elnöke. Brenzovics László többek között említést tett arról, hogy 1956-ban a magyar forradalmat eltipró szovjetek több száz magyar forradalmárt hurcoltak Ungvárra, ahol a börtön épületében vallatták őket a KGB-s kihallgatók. Az ő emléküket őrzi a tábla. Dupka György, a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közösségének elnöke a fancsikai Bucsella József történetét elmesélve történelmi keretbe helyezte a megemlékezést.

2012. október 22. A kijevei magyar közösség az ukrán fővárosban megkoszorúzta Liszt Ferenc emléktábláját, amely annak az épületnek a falán áll, ahol a zeneszerző 1847-ben első koncertjét adta Kijevben. A koszorúzást követően **Érdi Tamás** zongoraművész szólóestet adott Ukrajna Nemzeti Filharmóniájának impozáns nagytermében. A kulturális eseményre - amelyet a kijevei magyar nagykövetség szervezett - mintegy 270 meghívott vett részt, köztük számos magas rangú ukrán közéleti személyiség.

2012. október 24. Színek, formák és hatások címmel nyílt újabb kiállítás Beregszászban a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Törökugrató termében. Ezen a tárlaton a főiskola tanító és óvodapedagógia szakos hallgatóinak alkotásait mutatták be.

2012. október 24. „Történetek, mérföldkövek Kárpátaljáról” címmel egyfajta művészeti karavánra került sor a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola filmklubjában. Ezúttal a Kárpátaljai Megyei Állami Televízió- és Rádiótársaság Magyar Nyelvű Adások Főszerkesztőségének emblemikus munkatársait – **Kulin Zoltánt**, **Kovács Gézát**, **Vass Tamást** - fogadták, akik dokumentumfilmekben, portrékon, híradásokon keresztül mutatták be Kárpátalja természeti csodáit, történelmi emlékeit, lakóit.

2012. október 24–27. A Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége (MÉKK) a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet közreműködésével és a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával megrendezte a VI. Kárpátaljai Alkotóértelmiségiek Találkozóját. A program ideje témája: 10 éves az Együtt folyóirat. Meghívott résztvevői: az Együtt szerkesztőbizottságának tagjai és aktív szerzői, **Vári Fábián László**, **Dupka György**, **Csordás László**, **Bakos Kiss Károly**, **Zubánics László**, **Botlik József**, **Bartha Gusztáv**, **Lőrincz P. Gabriella**, **Marcsák Gergely**, **Szemere Judit**. A rendezvénysorozat (író-olvasó találkozók, rendhagyó

irodalomórák. stb.), több magyarlakta települést, magyarság-intézményt, könyvtárat és iskolát érintett (Bethlen Gábor Gimnázium, Beregszászi Járási Központosított Könyvtárhálózat, tiszabökényi kultúrház, a Nagyszőlősi Perényi Zsigmond Középiskola, a Nagyszőlősi Járási Központosított Könyvtárhálózat, Péterfalvai Képtár, Péterfalvai Kölcsey Középiskola, Karácsfalvai Sztojka Sándor Líceum.

Az író tábor résztvevői megkoszorúzták Kiss Ferenc péterfalvai emléktábláját, illetve a sztálinizmus áldozatai tiszabökényi és péterfalvai emlékművét. A fórum résztvevői méltatták a tízéves Együtt folyóirat értékteremtő, -őrző tevékenységét, alkotóműhelyének munkáját és megemlékezéseket tartottak a történelmi és irodalmi emlékhelyeken.

2012. október 24–27. *7 nap* címmel mutattak be művészeti albumot a megyeszékhelyen a Zakarpattya sajtóközpontjában. A kiadványban hét ungvári festőművész – **Szerhij Biba, Vlad Habda, Szerhij Dubovec, Pavlo Kovács, Tarasz Tabaka, Tarasz Uszik** és **Volodimir Harabaruk** – munkái szerepelnek.

2012. október 29. **Botlik József** történész és **Dupka György** közíró rendhagyó történelemórát tartott Kárpátalja múltjáról az UNE magyar karán egybegyűlt diákoknak.

A hónap folyamán:

*Megjelent **Csatáry György**: Az Ungvári Urbéri Bíróság településenkénti iratanyaga 1772–1918/44 című könyve.

***Andrejcsák Beáta**, a Palágykomoróci Kenguru Alapítvány és a helyi Örökzöld Nyugdíjasklub vezetője és **Andrejcsák-Tóth Anett**, a KMKSZ Palágykomoróci Alapszervezetének elnöke közösen gyűjtötték össze a faluban található megmentésre érdemes régi tárgyakat, és létrehozták a két helyiségből álló tájházat.

*Ötödik alkalommal méltatta a magyar kultúra napját Galícia fővárosában a Lemberg-i Magyar Kulturális Szövetség (LMKSZ). A kétnapos rendezvénysorozat – amelyen részt vett Larisza Maleh, Magyarország leMBERGI tiszteletbeli konzulja – részeként két kiállításra is sor került. Az Építészek Székházában az ungvári **Szarvas Péter** építész, míg a Modern Művészetek Múzeumában az ugyancsak a kárpátaljai megyeszékhelyen élő **Habda László** festményeit tekinthette meg a közönség.

*A Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház Társulata a hónap folyamán Beregszászban *Kastanka*, Tégláson a *Tekéntetes úr*, Debrecenben a *Szarvassá változott fiú* és *Az ember tragédiája*, Csapton *Egyfelvonásosok*, Tiszaújvárosban *Ahogy tetszik* darabokat mutatta be.

*A Szlovákiai Magyar Írók Társaságának kezdeményezésére október 19-én megtartotta alakuló ülését a Határon Túli Magyar Könyvkiadás Érdekvédelmi Fóruma Dunaszerdahelyen. A szakmai tanácskozást **Hodossy Gyula** elnök nyitotta meg. A Fórum résztvevői – az erdélyi (**Káli Király István**), felvidéki, (**Hodossy Gyula**), horvátországi (**Kriják Krisztina**), kárpátaljai (**Dupka György**), muravidéki (**Bence Lajos**) és vajdasági (**Beszédes István, Sági Varga Kinga**) magyar könyvkiadók képviselői és vezetői – a kárpát-medencei magyar

könyvkiadás és könyvpiac gondjairól és megoldási lehetőségeiről tanácskoztak. A Fórum tagjai egy olyan támogatásrendszer kidolgozását szorgalmazzák, amely az egyes országok magyar közösségeinek viszonyait és lehetőségeit figyelembe véve lehetővé teszi, hogy a határon túli könyvkiadás intézményrendszere hosszú távon is életben maradjon. A Fórum tagjai a dunaszerdahelyi alakuló ülésen egy a közös álláspontjukat tükröző zárónyilatkozatot fogadtak el, amelyet a magyar kormányzati szervekhez is eljuttatnak. A nyilatkozat az alábbiakban teljes terjedelmében olvasható.

A Határon Túli Magyar Könyvkiadás Érdekvédelmi Fórumának Nyilatkozata

A határon túli magyar könyvkiadás az összmagyar kultúra igen fontos eleme, megvalósítói, a könyvkiadók az anyanyelvi kultúra és tudomány kiemelten fontos intézményei.

A határon túli magyar könyvkiadás, az írott kultúra az utóbbi időben válságba került. Évről évre egyre kevesebb határon túli szerző jelenik meg, tovább romlott az értékesítés helyzete és lehetősége a könyvpiacra, ami könyveink piaci jelenlétének beszűkülését s kiadóink ellehetetlenülését eredményezi. Úgy véljük, hogy a határon túli könyvkiadásnak s ebből következőleg az anyaországi támogatásoknak is szem előtt kellene tartaniuk azt a célt, hogy a kevésbé piacorientált, de a magyar nemzeti kultúra számára fontos művek is megjelenhessenek, s azok a magyar könyvtárakba és az olvasóhoz eljutva nemzeti kincsé válhassanak. Ez a határon túli kiadói műhelyek szempontjából is igen fontos, mert teret biztosít az alkotó értelmiség számára, amely meghatározó tényezője a kárpát-medencei magyar közösségek magmaradásának. Hitünk szerint egy nemzeti közösségnek akkor van jövője, ha van saját alkotóértelmisége.

A határon túli könyvek kiadása – legyenek bár szépirodalmi, művelődéstörténeti, irodalomtudományi, néprajzi, egyházi, művészeti vagy ismeretterjesztő kiadványok – megfelelő támogatás nélkül zömében veszteséges vállalkozás. Egy-egy könyv a ráeső esetleges támogatással is legfeljebb nullszaldós lehet, így eleve nem nyújthat biztos megélhetési lehetőséget a határon túli könyvkiadásban dolgozók számára. Ezért manapság többnyire azok művelik ezt a fajta tevékenységet, akik erre elhivatottságot éreznek. Ha nem történik változás ezen a téren, nem lesz utánpótlás, s ennek következményeként megszűnhet a kárpát-medencei magyar könyvkiadás.

A Határon Túli Magyar Könyvkiadás Érdekvédelmi Fóruma azzal a céllal alakult, hogy a határon túli könyvkiadás megmaradása érdekében megpróbálja ezen a helyzeten változtatni, hogy az értelmiség továbbra is kiadói lehetőséghez jusson a szülőföldjén, az anyaország határain túl is. Ezért olyan támogatásrendszer kidolgozását szorgalmazzuk, amely az egyes országok magyar közösségeinek viszonyait és lehetőségeit figyelembe véve lehetővé teszi, hogy a határon túli könyvkiadás intézményrendszere hosszú távon is életben maradjon.

Ebből a célból a Határon Túli Magyar Könyvkiadás Érdekvédelmi Fóruma javasolja a magyar kormányzati szervek felé, hogy az egyes régiók adottságait és sajátosságait figyelembe vevő kritériumrendszer alapján hozzon létre egy akkreditációs rendszert, amelynek működésére és felépítésére a Fórum szívesen tesz javaslatot. Fontosnak tartjuk, hogy minden határon túli magyar lakta régiót – az erdélyit, a felvidékit, a kárpátaljai, a horvátországit, a muravidékit, a vajdaságit – sajátosságai arányában támogasson.

A Határon Túli Magyar Könyvkiadás Érdekvédelmi Fóruma azzal a kéréssel fordul a magyar kormányzati szervek felé, hogy az akkreditációs rendszernek megfelelően a könyvkiadás számára biztosítson intézményi támogatást a működési költségekre, amelyet három évre szólóan ítéljen meg.

Az NKA az akkreditációs rendszerbe tartozó kiadók számára ugyancsak három éves időszakra meghívásos alapon programpályázatot hirdessen meg.

Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében a határon túli magyar könyvkiadás teljes körű kínálatának bemutatására, népszerűsítésére, anyaországi forgalmazására, az olvasókhöz való eljuttatására hirdessen meg pályázatot az anyaországi könyvterjesztők számára.

Továbbá kérjük a korábban kipróbált könyvtárállomány-fejlesztési program folytatását, mert fontosnak tartjuk, hogy a határon túli könyvtermés eljusson az anyaországi közgyűjteményekbe, és az anyaországi és a kárpát-medencei magyar kiadványok eljussanak a határon túli könyvtárakba, biztosítva ezáltal a magyar közösségek szellemi termékeinek körfogását.

A Határon Túli Magyar Könyvkiadás Érdekvédelmi Fóruma nyitott minden kárpát-medencei könyvkiadó és könyvkiadással foglalkozó intézmény felé, és együttműködési készségét nyilvánítja ki minden olyan szakmai és közéleti fórummal, amely az összkárpát-medencei magyar kultúra megmaradása és gazdagítása érdekében munkálkodik.

Összeállította:
Dupka György és Zubánics László

Folyamatos rendezvények, tennivalók:

Folyamatos tennivalók. Közgyűjteményi állománygyarapítás, ukrain magyar nyomtatott hungarikumok, hanganyagok gyűjtése, feldolgozása. Közművelődési rendezvények szervezése, koordinálása, szakmai tanácsadás, adatbázis gondozás. Kisebbségkutatási programok koordinálása, a KMMI-füzetek kiadása. Képzőművészeti kiállítás.

Fotókiállítás, könyv- és sajtókiállítás. Együtt c. irodalmi, művészeti és kulturális folyóirat kiadása. Kárpátaljai Magyar Krónika kiadása. Honlap (www.kmmi.org.ua) gondozás, frissítés, adatfeltöltés. Ön a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet és a Magyar Értelmisségek Kárpátaljai Közössége hírlevelét olvassa. A hírlevél irodalmi, művészeti híreket, információkat tartalmaz. A levelezési lista nyilvános, ahhoz bárki csatlakozhat, s bármely tag felvetetheti mások címét.